

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/17/2016
Identifikačné číslo spisu: 8014200392
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8014200392.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika v právnej veci žalobcu: I. L. X., bytom J. zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom v Prešove, Masarykova 2, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, za účasti ďalšieho účastníka konania X. Y. X., bytom Z., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 27. januára 2014, číslo: 7814-3/2014-BA, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 16Scud/14/2014-32 z 5. augusta 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 16Scud/14/2014-32 z 5. augusta 2015 v zrušujúcej časti vo veci samej p o t v r d z u j e .

Najvyšší súd Slovenskej republiky m e n í rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 16Scud/14/2014-32 z 5. augusta 2015 v časti trov tak, že žalovaná j e p o v i n n á nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového konania vo výške 127,25 € v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku k rukám JUDr. Dušana Remetu, advokáta,so sídlom v Prešove, Masarykova 2.

Žalovaná j e p o v i n n á nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 43,63 €, ktoré je povinná zaplatiť v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku k rukám JUDr. Dušana Remetu, advokáta, so sídlom v Prešove, Masarykova 2.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 16Scud/14/2014-32 z 5. augusta 2015 zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 27. januára 2014, číslo: 7814-3/2014-BA, v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Košice zo dňa 17. augusta 2011 číslo: 705-3440188511-GC09/11-367 (57647-1/2011-KEM) podľa § 250j ods. 2 písm. c/, d/ O.s.p. a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie. Zároveň zaviazal žalovanú nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 432,30 € v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozhodnutím z 27. januára 2014 rozhodla žalovaná ako odvolací orgán o odvolaní žalobcu a jeho

zamestnávateľa proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočky Košice zo 17. augusta 2011, číslo: 705-3440188511-GC09/11-367 (57647-1/2011-KEM) tak, že podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení zmenila vo výrokovej časti rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu v tom, že vypustila text: „Zamestnancovi: I. L. X. nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 1.apríla 2011 do 31.júla 2010 podľa slovenskej legislatívy.“ a nahradila ho textom: „Zamestnancovi: I. L. X. nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 1.apríla 2010 do 31.júla 2010 podľa slovenskej legislatívy.“ V ostatnom rozhodnutí potvrdila. V odôvodnení rozhodnutia žalovaná poukázala na rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a jeho oprávnenie rozhodovať o vzniku, resp. zániku sociálneho poistenia (§ 178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona č. 461/2003 Z.z. Rozhodnutie prvostupňového orgánu zmenila len z dôvodu obsahovo formálneho nedostatku vo výrokovej časti rozhodnutia. Vzhľadom na to, že na základe inšpekcie práce sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti zamestnancov účastníka konania, Sociálna poisťovňa rozhodla, že pánovi I. L. X. nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.04.2010 do 31.07.2010 podľa slovenskej legislatívy.

V odôvodnení rozsudku č.k. 16Scud/14/2014-32 z 5. augusta 2015 krajský súd uviedol, že záver o nevzniknutí povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti (ďalej aj len „poistenie“) podľa slovenskej legislatívy správne orgány vyvodili z toho, že kontrolou Inšpekcie práce sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti zamestnancov zamestnávateľa žalobcu. Takýto záver správneho orgánu však vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože z obsahu spisu ani z odôvodnení rozhodnutí nevyplýva, akým spôsobom bolo nevykonávanie činnosti preukázané. Skutočnosť, že Inšpektorátu práce sa nepodarilo skontaktovať so zamestnávateľom žalobcu nemôže byť dôvodom na ustálenie záveru, že žalobca na území Slovenskej republiky reálne činnosť zamestnanca nevykonával. Záver o tom, že vo vzťahu k zamestnávateľovi žalobcu nebolo preukázané registrované sídlo alebo miesto podnikania, lebo nebol zastihnutý na adrese uvedenej v živnostenskom liste pre zahraničnú osobu je predčasný. Rovnako nebolo v potrebnom rozsahu vykonané dokazovanie na účely preukázania reálneho výkonu činnosti žalobcu ako zamestnanca. Ak následne na základe takto neúplne a nepresne zisteného skutkového stavu dospeli správne orgány k rozhodnutiam prezentovaným vyššie, sú rozhodnutia pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné, keďže s poukazom na § 209 ods. 4 zákona bolo ich povinnosťou uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola organizačná zložka vedená pri hodnotení dôkazov a pri hodnotení právnych predpisov na základe ktorých rozhodovala. Z uvedených dôvodov krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. c/, d/ O.s.p. zrušil rozhodnutie žalovanej v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku sa v zákonnej lehote odvolala žalovaná, ktorá zdôraznila, že na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie, ale je potrebné vychádzať tiež z dohodnutých mzdových podmienok. V žalobcovom prípade počet hodín, ktoré má odpracovať a k tomu prislúchajúca mesačná mzda za vykonanú prácu vzbudzujú oprávnené pochybnosti o rentabilnosti, keďže zamestnanci vrátane žalobcu by mali dochádzať z Poľskej republiky na územie Slovenskej republiky individuálne. Národný inšpektorát práce v rámci kontroly navštívil sídlo zamestnávateľa uvedené vo výpise zo živnostenského registra, pričom v sídle nebol nikto zastihnutý, zamestnávateľovi bola následne zaslaná výzva na predloženie dokladov, ktorá sa vrátila ako nedoručená v odbernej lehote. Na adrese uvedenej vo výpise zo živnostenského registra má fyzická osoba X. Y. X. prenajatý byt, v ktorom sa nachádza len výnimočne, čo potvrdili nájomníci susedných bytov. Žalovaná zdôrazňuje, že dôkazné bremeno neleží len na nej, ale aj na žalobcovi, ktorý si svoju povinnosť riadne nesplnil. Vzhľadom na uvedené považuje svoje napadnuté rozhodnutie za dostatočne preukázané a určité. Žalovaná ďalej poukazuje na list Sociálnej poisťovne, ústredie z 10. decembra 2013, ktorým Sociálna poisťovňa akceptovala návrh poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS z 10. októbra 2013 na uzavretie spoločnej dohody podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia v zmysle ktorej bolo aj žalobcovi určené poľské zákonodarstvo, ktoré má konečnú platnosť. Žalovaná zároveň zdôraznila, že dohoda medzi poľskou inštitúciou ZUS a Sociálnou poisťovňou nemusí mať podľa čl. 16

ods. 4 vykonávacieho nariadenia písomnú formu. Žalovaná tiež namieta výšku trov konania, ktorú považuje za neadekvátne k danej veci.

K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý považuje rozsudok Krajského súdu v Prešove z 5. augusta 2015, sp.zn. 16Scud/14/2014, po skutkovej aj právnej stránke za správny a má za to, že odvolanie žalovanej neobsahuje žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa Krajský súd v Prešove už nevysporiadal v odôvodnení prvostupňového rozsudku. Zdôrazňuje, že domnienky o obchádzaní právnych predpisov Poľskej republiky sú bezpredmetné a nepreukázané, navyiac ich zisťovanie by bolo predmetom kontroly orgánov Poľskej republiky, nie žalovanej. Z rovnakého dôvodu neobstojí odvolávanie sa žalovanej na list poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS. Navyiac, ak ZUS reagovala práve na oznámenie žalovanej, že zamestnanci poľských zamestnávateľov nepodliehajú legislatíve SR, v dôsledku čoho je argumentácia žalovanej podľa názoru žalobcu v tomto konaní bezpredmetná. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu v Prešove z 5. augusta 2015 a aby súd zaviazal žalovanú k náhrade trov odvolacieho konania vo výške 148,22 €..

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej bolo podané nedôvodne.

Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určujú v súlade s touto hlavou.

Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

Podľa čl. 1 základného nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých

členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

Podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

- a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo
- b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadrí pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1 ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadanú inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

Podľa bodu 7 rozhodnutia A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa uplatňuje toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

Podľa bodu 9 rozhodnutia A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

Podľa bodu 10 rozhodnutia A1 ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípadne aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Podľa § 120 ods. 1 zákona Národnej rady SR č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa.

Podľa § 2 zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je

- a) nemocenské poistenie ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva,

b) dôchodkové poistenie, a to

1. starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,

2. invalidné poistenie ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia,

c) úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania,

d) garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca, na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu podľa osobitného predpisu^{2a}) a na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „príspevky na starobné dôchodkové sporenie“) nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie,

e) poistenie v nezamestnanosti ako poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti.

Podľa § 120 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sociálna poisťovňa pri výkone sociálneho poistenia plní funkciu prístupového bodu, príslušnej inštitúcie, inštitúcie miesta bydliska, inštitúcie miesta pobytu, styčného orgánu a je kontaktná inštitúcia na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov Európskej únie, inštitúciami štátov, ktoré sú zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a inštitúciou Švajčiarskej konfederácie.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že tento je vo výroku vecne správny, preto je potrebné potvrdiť ho.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu, pokiaľ tento uvádza, že základné nariadenie v článku 13 stanovuje, ktorým právnym predpisom podlieha osoba vykonávajúca činnosti v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Ak nastanú pochybnosti ohľadom určenia uplatniteľnej legislatívy, možno ich riešiť len spôsobom určeným vo vykonávacom nariadení.

Ďalšie právne úvahy, týkajúce sa úplnosti zistenia skutočného stavu veci čo do preukázania, či žalobca reálne činnosť zamestnanca na území Slovenskej republiky vykonával a tiež čo do miesta podnikania zamestnávateľa, považuje odvolací súd pre rozhodnutie veci za nadbytočné.

Otázka, či žalobca spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl.13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia, na vykonanie ktorého je však príslušná inštitúcia určená vykonávacím nariadením. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je o.i. aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia). Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by tak dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho táto osoba by podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenie, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 v spojení prípadne s rozhodnutím č. A 1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy.

Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia: institution of the

place of residence, inštituce miesta bydlíšťe, der Trager des Wohnorts) , ktorá má podliehať l. 13 základného nariadenia. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobca má bydlisko v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislativy pre žalobcu je prislusna poľská inštitucia ZUS.

Žalovaná teda bola povinná vyčkať na určenie uplatniteľnej legislativy poľskou inštituciou ZUS.

Správne orgány Slovenskej republiky v oboch stupnoch neboli oprávnené pred právoplatným a vykonateľným rozhodnutim o uplatniteľnej legislative akokoľvek rozhodnúť, keďže nebolo zrejmé, či na prejednanie danej veci je prislusna slovenská alebo poľská inštitucia socialnego zabezpečenia.

Z administratívneho spisu žalovanej nevyplýva existencia právoplatného a vykonateľného rozhodnutia ZUS o legislative uplatniteľnej pre žalobcu. Napriek tejto skutočnosti však Sociálna poisťovná, pobočka Košice rozhodla v prejednávanej veci 17. augusta 2011 a toto rozhodnutie bolo žalovanou potvrdené 27. januára 2014.

Pokiaľ žalovaná poukazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia a na skutočnosť, že dohoda medzi ZUS a Sociálnou poisťovnou nemusa mať podľa vykonávacieho nariadenia písomnú formu, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v každom prípade musa byť existencia takejto dohody (aj keď nariadenie explicitne nevyžaduje písomnú formu) alovanou preukazana a určenie uplatniteľnej legislativy nesmie byť arbitrárne a prispôsobenie faktov alebo udalostí, ku ktorým dochádza v jednom členskom štáte, nemôže v žiadnom prípade viesť k tomu, aby sa iný členský štát stal prislusnym alebo jeho právne predpisy uplatniteľnými (bod č. 11 preambuly vykonávacieho nariadenia).

Žalovaná považuje za dohodu podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia list ZUS z 10. októbra 2013 a následnú odpoveď žalovanej z 10. decembra 2013. Z listu ZUS vyplýva, že spoločne bolo dohodnuté, že Sociálna poisťovná zašle ZUS list, v ktorom bude informovať, že podnikatelia, vrátane zamestnávateľa žalobcu, sú „poštovými schránkami“ a v nich zamestnané osoby v skutočnosti nevykonávajú zamestnanie na území SR. ZUS mal na základe zaslaných informácií rozhodnúť o poľskom zákonodarstve. ZUS dalej uviedla, že má za to, že v prípade „týchto 1236 osôb možno potvrdiť, že poľské zákonodarstvo bolo určené na základe spoločnej dohody Sociálnej poisťovne a ZUS“. Z listu žalovanej z 10. decembra 2013 vyplýva, že rozhodnutia boli potvrdené len v prípade prvých 210 osôb, u ktorých bola zaslaná informácia z poľskej strany, v prípade dalších 1000 osôb sú konania na dalej prerušené, pretože neboli potvrdené statusy týchto osôb. Žalovaná dalej uvádza, že akceptuje návrh na uzavretie spoločnej dohody medzi Sociálnou poisťovnou a ZUS, v zmysle ktorej je v prípade „týchto 1236 osôb určené poľské zákonodarstvo“. Takto vymedzená „dohoda“ nespĺna ani kritérium existencie, keď z nej nie je zrejmé ani vymedzenie osôb, na ktoré sa má vzťahaovať. V oboch listoch sa uvádza len počet osôb, ktoré majú podliehať poľskému zákonodarstvu, nie aj ich vymedzenie menom, priezviskom, dátumom narodenia a bydliskom. Pokiaľ by žalovaná argumentovala, že išlo o osoby, ktoré boli zamestnancami zamestnávateľov, uvedených v listoch, keďže poľská legislativa bola urena práve na základe zistenia fiktívnej činnosti uvedených zamestnávateľov, k tomuto argumentu je potrebné uviesť, že z perdmietnych listov nie je ani zrejmé časové vymedzenie, počas ktorého bolo preukázane, že činnosť zamestnávateľov bola fiktívna. Nemožno teda tvrdiť, že na žalobcu sa vzťahuje poľské zákonodarstvo na základe dohody podľa § 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Nad rámec uvedeného nemôže odvolací súd opomenúť skutočnosť, že prvostupnove rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, bolo vydané 17. augusta 2011, zatiaľ čo uvedene listy ZUS, resp. alovanej sú z 10. októbra, resp. 10. decembra 2013, nemohli teda byť podkladom rozhodnutia v prvostupnovom správnom konaní.

Nad rámec uvedeného odvolací súd zdoraznuje, že ak sa určenie poľskej legislativy stalo i stane konečným, nemá Sociálna poisťovná právomoc vôbec konať a rozhodovať, čo je skutočnosť vyplývajúca jednak z účelu nariadení ako aj zo slovenského právneho poriadku. Ako už súd vyššie uviedol, práve predchádzanie mnohosti uplatniteľných systémov socialnego zabezpečenia a prislusnych orgánov bolo dôvodom prijatia nariadení. Osoby, na ktoré sa základné a vykonávacie nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu, a z tohto dôvodu je tiež čelné,

aby aj právomoc na vykonávanie sociálneho poistenia a akýchkoľvek konaní a rozhodovaní s ním spojených mala inštitúcia sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu. K rovnakým záverom súd dospel aplikáciou slovenského právneho poriadku. Sociálna poisťovňa ako štátny orgán môže konať iba v rozsahu a spôsobom určeným zákonom, v tomto prípade zákonom o sociálnom poistení. Zákon o sociálnom poistení vymedzuje právomoc žalovanej vykonávať sociálne poistenie ako aj jeho rozsah, pričom tiež určuje jej špeciálne oprávnenia vo vzťahu k inštitúciám členských štátov Európskej únie, avšak aplikáciu legislatívy iného členského štátu v prípade jej určenia zákon medzi právomoci Sociálnej poisťovne nezarádila. Ak teda bola či bude právoplatne určená legislatíva Poľskej republiky, iba inštitúcia ZUS má právomoc konať vo veci žalobcovho sociálneho poistenia a povinnosťou Sociálnej poisťovne bolo podanie - prihlášku, ktorým sa začalo konanie, zaslať poľskej inštitúcii.

Vzhľadom na uvedené argumenty odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok Krajského súdu v Prešove č .k. 16Scud/14/2014-63 z 5. augusta 2015 je vo výroku vecne správny, preto ho potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p., aj keď čiastočne z iných dôvodov.

V ďalšom konaní žalovaná bude postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu. Žalovaná vyčká na určenie uplatniteľnej legislatívy, prípadne riadnym a preskúmateľným spôsobom využije postup podľa čl. 16 ods. 3 a 4 vykonávacieho nariadenia v spojení s rozhodnutím A1. Žalovaná bude viesť spis riadnym spôsobom.

O náhrade trov prvostupňového ako aj odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania za úkony, ktoré považoval za účelne vynaložené na uplatnenie práva.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá a tretia O.s.p., ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania a môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Odvolací súd považoval za vhodné využitie možnosti, ktorú mu poskytla tretia veta § 250k ods. 1 O.s.p., pričom za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval najmä skutočnosť, že v prejednávanej veci ide o jedno z opakujúcich sa konaní (ďalšie napr. 9Sžso/32/2016, 9Sžso/224/2015, 9Sžso/18/2016, 9Sžso/186/2015, 9Sžso/77/2015), ktoré sú skutkovo obdobné s totožnou právnou otázkou, týkajúcou sa uplatnenia práv žalobcov v predchádzajúcom správnom konaní. Tomu zodpovedali aj jednotlivé podania úspešných žalobcov, čo do rozsahu aj ich obsahu vrátane ich vyjadrení. Na druhej strane pri svojom rozhodovaní o výške náhrady trov odvolacieho konania prihliadol aj na povinnosť právneho zástupcu riadne plniť procesné povinnosti žalobcu, a to najmä pri dodržiavaní lehôt a pokynov konajúcich súdov.

Po zvážení oboch uvedených hľadísk znížil Najvyšší súd Slovenskej republiky požadovanú náhradu trov konania a priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 1/5 za úkony právnej služby.

Vzhľadom na uvedené súd potom priznal žalobkyni náhradu trov v prvostupňovom konaní a to:

- prevzatie a príprava zastúpenia (r. 2014) 26,80 € (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. a/ vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)
- režijný paušál 8,04 €
- podanie žaloby 13.03.2014 26,8 € (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c/ vyhlášky)
- režijný paušál 8,04 €
- účasť na pojednávaní 05.08.2015 27,97 € (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c/ vyhlášky)
- režijný paušál 8,39 €
- DPH 20% 20,92 €
- spolu 127,25 €

a náhradu trov konania v odvolacom konaní:

- vyjadrenie k odvolaniu	27,97 € (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c/ vyhlášky)
- režijný paušál	8,39 €
- DPH 20%	7,27 €
- spolu	43,63 €

Súd teda úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov prvostupňového konania v celkovej sume 127,25 € a trov odvolacieho konania v celkovej sume 43,63 €.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.